

רשומות

הצעות חוק

19 בפברואר 1968

762

בשבט תשכ"ח

עמוד

128 . . . . חוק מט רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 4), תשכ"ח—1968 .

חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 4), תשכ"ח-1968

תיקון סעיף 1
1. בסעיף 1 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א-1961 (להלן - החוק העיקרי), אחרי הגדרת "מלאי" יבוא:
"מלאי בתעשייה" - מלאי בבעלותו של מפעל תעשייתי -
(1) המשמש לייצור באותו מפעל, או
(2) שיוצר באותו מפעל ונמצא בתחומו, או שהוא נמצא מחוץ לתחומו אך לצרכי עיבוד או להחסנה בלבד.

תיקון סעיף 3
2. בסעיף 3 לחוק העיקרי -
(1) האמור בסעיף יסומן "(א)" ובו -
(א) בפסקה (1), במקום "1.5" יבוא "2.5";
(ב) בפסקאות (2), (3), (4) ו-(8), במקום "1.2" יבוא "2";
(ג) בפסקה (9), אחרי "מלאי שאיננו מלאי חקלאי" יבוא "ואיננו מלאי בתעשייה";
(ד) פסקה (10) תסומן (11) ולפניה יבוא:
" (10) מלאי בתעשייה - 0.8";
(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
" (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), מקרקעין שהיו באזור חקלאי ונכללו באזור שהכריז עליו שר האוצר בצו כאזור עירוני לאחר ג' בניסן תשכ"ח (1 באפריל 1968), מס הרכוש המשתלם עליהם יהיה בשיעורים אלה משווים:

- (1) בנין - 0.5% בשנת המס הראשונה לתחולת הצו, 1% בשנה השניה ו-1.5% בשנה השלישית;
(2) קרקע - 0.5% בשנת המס הראשונה לתחולת הצו, 1% בשנה השניה, 1.5% בשנה השלישית ו-2% בשנה הרביעית.

ביטול סעיף 6
3. סעיף 6 לחוק העיקרי - בטל.

תיקון סעיף 18
4. בסעיף 18 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ב) יבוא:
" (ב) הצהרה כאמור בסעיף קטן (א) תהא בכתב ותפרט את רשימת המלאי, לפי סוגיו, שהיה למצהיר במועד שנקבע לחישוב שוויו ואת שוויו, וכן את רשימת הציוד שהיה לו ביום האחרון של שנת המס הקודמת ואת שוויו."

1 ס"ח 337, תשכ"א, עמ' 100; ס"ח 423, השכ"ד, עמ' 92; ס"ח 459, תשכ"ה, עמ' 197; ס"ח 494, תשכ"ז, עמ' 26.

5. במקום סעיף 20 לחוק העיקרי יבוא:

החלפת סעיף 20

20. (א) המס על מקרקעין לכל שנת מס ישולם בשלושה תשלומים "מועדי תשלום" שווים, שמועדיהם 10 ביולי, 10 באוקטובר ו-10 בינואר של שנת המס.

(ב) אדם שעד 30 ביוני של שנת המס שילם בתשלום אחד את כל המס על מקרקעין המגיע ממנו לשנת המס, כמפורט בהודעה על סכום המס (להלן – הודעת תשלום), יהא זכאי להנחה של 5% מסכום אותו מס; בעל מקרקעין הרוצה ליהנות מהנחה כאמור ולא קיבל הודעת תשלום, ימסור לו המנהל הודעת תשלום על פי דרישתו.

(ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), בעל מקרקעין הכלול בהסדר כללי לתשלום מס בגביה מרוכזת, ישלם את המס בתשעה תשלומים שווים, שמועדיהם הם היום העשירי של כל אחד מהחדשים יוני עד פברואר של שנת המס, ויהא זכאי להנחה בשיעור שקבע שר האוצר ושלא יעלה על 3% מסכום המס; "הסדר כללי לתשלום המס בגביה מרוכזת" – הסדר שאישר המנהל בהתאם לכללים שנקבעו בתקנות.

(ד) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) עד (ג), אדם שנעשה בעל מקרקעין תוך שנת המס ונמסרה לו הודעת תשלום בעד אותם מקרקעין לאותה שנת מס לאחר יום 30 ביוני, ישלם את המס תוך שלושים יום מיום קבלת ההודעה.

6. במקום סעיף 25 לחוק העיקרי יבוא:

החלפת סעיף 25

25. (א) אדם שנמסרה לו הודעת שומה על מקרקעין ישלם את המס "תשלום המס על" המגיע ממנו לפיה במועדי התשלום כמפורט בסעיף 20 ויהא זכאי להנחה כאמור באותו סעיף אם קיים את התנאים שבו; ובלבד שאם נמסרה לו הודעת שומה לאחר שחלף מועד ממועדי התשלום הקבועים בסעיף 20 (א), ישלם במועדי התשלום שנותרו את ההפרש בין מה שהיה עליו לשלם לשנת המס אילולא קיבל את הודעת השומה לבין מה שעליו לשלם לפיה, ואם נמסרה הודעת השומה אחרי 10 בינואר ישלם את ההפרש האמור תוך שלושים יום מיום מסירתה.

(ב) השיג אדם על השומה, ישלם את המס שאינו שנוי במחלוקת במועדים ובאופן המפורטים בסעיף קטן (א).

7. בסעיף 26 לחוק העיקרי –

תיקון סעיף 26

(1) בסעיף קטן (א), אחרי "על השומה" יבוא "או על הודעת תשלום שנמסרה לאדם לגבי מקרקעין שרכש ממי שהיה פטור ממס ואשר לא ערר על שומה שנעשתה לו";

(2) סעיפים קטנים (ד) ו-(ה) יסומנו (ה) ו-(ו), ולפניהם יבוא:

"(ד) נמסרה למשיג החלטת המנהל לפי סעיף קטן (ב), חייב הוא תוך חמישה עשר יום מיום שנמסרה לו ההחלטה לשלם את יתרת המס המגיעה ממנו לפיה, ואם הגיש ערר לפי סעיף 27 – את יתרת המס שאינה שנויה במחלוקת."

8. בסעיף 29 לחוק העיקרי, בסופו, יבוא:
 "ה) נמסרה לבעל מקרקעין החלטת ועדת הערר, חייב הוא תוך חמישה עשר יום מיום שנמסרה לו ההחלטה לשלם את יתרת המס המגיעה ממנו לפיה."
9. במקום סעיף 33 לחוק העיקרי יבוא:
 "קנס על אי השלום 33. לא שולם המס או חלק ממנו במועד שנקבע לתשלומו, ייוסף לסכום שלא שולם קנס בשיעור של 1% לכל חמישה עשר ימים של פיגור, ולענין גביה — דין הקנס כדין המס."
10. סעיף 34 לחוק העיקרי בטל וסעיף 33 לחוק העיקרי יסומן 34, ובו, במקום "לפי סעיפים 25 ו-51" יבוא "לפי סעיפים 25, 33 ו-51".
11. לפני סעיף 34 לחוק העיקרי יבוא:
 "ריבית על יתרת 33א. על יתרה כאמור בסעיפים 26 (ד) או 29 (ה) ישלם הנישום ריבית של 9% לשנה מיום 10 ביולי של שנת המס שלגביה מתייחסת היתרה, ובלבד שעל יתרה לפי סעיף 26 (ד) לא ישלם ריבית לתקופה העולה על חצי שנה, ועל יתרה לפי סעיף 29 (ה) לתקופה העולה על שנה."
12. בסעיף 35 לחוק העיקרי, במקום "40% ממס הרכוש הנגבה בכל שנה יהיה" יבוא "40% ממס הרכוש הנגבה בכל שנה על ציוד ומלאי ו-20% ממס הרכוש הנגבה בכל שנה על מקרקעין יהיו".
13. בסעיף 40 לחוק העיקרי, בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), במקום "בשנת מס פלונית" יבוא "בשנת המס" ובמקום "בשנת המס שלאחריה" יבוא "באותה שנה".
14. במקום סעיף 41 לחוק העיקרי יבוא:
 "פטור לעולה 41א. עולה, בעלו של בנין שהוא דירת מגוריו, או שהוא בית מלאכה, חנות או משרד שבהם עובד העולה בדרך קבע, יהא פטור בחמש השנים הראשונות להיותו לעולה, משני שלישים של המס החל על אותו בנין; לענין זה, "עולה" — מי שנכנס לישראל ביום כ' באדר ב' תשכ"ז (1 באפריל 1967) או לאחר מכן, ובידו אשרת עולה או תעודת עולה לפי חוק השבות, תש"י-1950,² או מי שנמנה עם סוג בני-אדם ששר האוצר קבע שדינם כדין עולה לענין זה."
15. בסעיף 45 (א) לחוק העיקרי —
 (1) במקום פסקה (6) יבוא:
 "6) ציוד המשמש למעשה ההפקה של מחצבים מים המלח או ממעבה האדמה מדרום לקו הרוחב 31° 12', וציוד המשמש למעשה ההפקה של נפט כמשמעותו בחוק הנפט, תשי"ב-1952;³"
 (2) הגדרת "מחצבים" תימחק.
16. בסעיף 46 (ב) לחוק העיקרי, במקום "או 45א" יבוא "45א או 46ב".

² ס"ח 51, תש"י, עמ' 159.
³ ס"ח 109, תשי"ב, עמ' 322.

17. אחרי סעיף 46 לחוק העיקרי יבוא:
 "סמכות לפטור בעלי נכסים מסויימים
 ב. שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי בצו לפטור מתשלום המס, כולו או מקצתו, בעלי נכסים שהיו פטורים מארנונת רכוש של הרשויות המקומית."
- הוספת סעיף 46 ב
18. בסעיף 47 (ב) לחוק העיקרי, במקום "א"א" יבוא "34".
 תיקון סעיף 47
19. בסעיף 54 (א) לחוק העיקרי, במקום "שיוכח תשלום המס המגיע מבעל הנכס" יבוא "שיומצא אישור מהמנהל על תשלום המס המגיע מבעל הנכס; ובכס המועבר — לרבות תשלום המס שמועדי תשלומו לאותה שנת מס, כמפורט בסעיף 20, טרם הגיעו".
 תיקון סעיף 54
20. אחרי סעיף 56 לחוק העיקרי יבוא:
 "עיגול סכומים 56. בחישוב שוויו של נכס ובחישוב כל סכום שאדם חייב לשלם לפי חוק זה — יוגדל או יופחת כל סכום עד ללירה השלמה הקרובה ביותר."
- הוספת סעיף 56 ב
21. סעיף 62 לחוק העיקרי — בטל.
 ביטול סעיף 62
22. החלפת סעיף 41 לחוק העיקרי על פי סעיף 14 לחוק זה לא תגרע מכל פטור לפי סעיף 41 לפני שהוחלף.
 שמירת זכויות
23. (א) סעיף 13 יחול לגבי שנת המס 1967 ואילך.
 (ב) סעיפים 1 עד 12, 16 עד 19 ו-21 יחולו לגבי שנת המס 1968 ואילך.
 תחולה

ד ב ר י ה ס כ ר

תכליתה העיקרית של הצעת חוק זו היא לאחד את ההטלה והגביה של ארנונת הרכוש של הרשויות המקומיות עם מס הרכוש על פי חוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א—1961 (להלן — החוק העיקרי), ולקבוע לשניהם שיעור אחד. האיחוד ייכנס לתקפו כיום 1 באפריל 1968 ומאותו יום תבוטל ארנונת הרכוש ומס הרכוש יכלול גם את הארנונה.

להלן פרטי התיקונים לחוק העיקרי לפי סדר הסעיפים בהצעת חוק זו:

1. מתוך מגמה לעודד את התעשייה מוצע לקבוע לגבי מלאי בתעשייה שיעור מס נמוך מן המוטל על מלאי רגיל. לשם כך נקבעה הגדרה, שלפיה תינתן למלאי כזה הקלה אם הוא משמש לייצור במפעל תעשייתי, או הוא מוצר שיוצר באותו מפעל ונמצא בתחמומו, או שהוא נמצא מחוץ לתחמומו אך לצרכי עיבוד או להחסנה בלבד. שיעור המס שיחול על מלאי כזה יהיה 0.8% במקום 1.2% (סעיפים 1 ו-2(ד)).

2. שיעורי המס על בנינים נקבעו על פי חישובים ממוצעים של שני ההיטלים, כפי שהיו בשנת 1967, ואילו לגבי קרקעות יהיה סכום המס לפי השיעורים החדשים נמוך במידה ניכרת משהיה לפי שני ההיטלים יחד.

ואלה השיעורים הבאים במקום שני ההיטלים האמורים:

קרקע באזור עירוני — 2.5% משוויה (מס הרכוש בלבד, לפי החוק הקיים, הוא 1.5%);
 בנין עירוני, בנין תעשייתי, בנין מאגר ובנין כפרי — 2% משוויים (מס הרכוש בלבד, לפי החוק הקיים, הוא 1.2%) (סעיף 1(2)).

3. בסעיף 3 לחוק העיקרי תיווסף הוראה הקובעת כי המס על מקרקעין שהוכללו לראשונה באזור שהוכרז כאזור עירוני אחרי 1.4.68 יהיה בשיעורים מודרגים, וזאת כדי להקל על בעלי מקרקעין אלה את המעבר משיעורי המס הנמוכים החלים על מקרקעין באזור חקלאי, למס החל על מקרקעין באזור עירוני (סעיף 2(2)).

4. החוק העיקרי העניק בסעיף 6 הקלה במס לבעלי דירות המשכירים את דירותיהם בשכירות מוגנת, שלפי פקודת העיריות היו משלמים ארנונה גבוהה יותר מבעלי דירות אחרים. מאחר שנקבעים שיעורי מס ממוצעים, נמצא שאין מקום עוד להנחה המיוחדת שלפי סעיף 6 האמור ומוצע לבטלו (סעיף 3).

5. סעיף 18(ב) לחוק העיקרי מחייב כל בעל ציוד למסור כל שנה הצהרה בכתב, שתפרט את רשימת הציוד שהיה למצהיר במועד שנקבע להישוב שוויו ואת שוויו של הציוד. שוויו של ציוד (שלא כמו שוויו של מלאי, למשל) איננו קשור במועד מסויים; השווי הוא מחיר העלות שלו או מחיר השוק שלו, ועל כן לא ידוע לאיזה תאריך צריכה ההצהרה להתייחס. מוצע לקבוע כי בהצהרה יפרט הבעל את רשימת הציוד שהיה לו ביום האחרון של שנת המס הקודמת ואת שוויו (סעיף 4).

6. בסעיף 20 לחוק העיקרי נקבע שהמס על מקרקעין לכל שנת מס ישולם תוך 30 יום מתחילת שנת המס.
עתה מוצע:

(1) לקבוע שהמס ישולם בשלושה תשלומים שווים: ב-10 ביולי, 10 באוקטובר ו-10 בינואר של שנת המס;

(2) להעניק הנחה בשיעור של 5% מן המס על מקרקעין למי ששילם עד 30 ביוני של שנת המס, בתשלום אחד, את כל המס על מקרקעין המגיע ממנו על פי הודעה שנמסרה לו;

(3) לאפשר הסדר כללי לתשלומי המס בגביה מרוכזת, שלפיו ישולם המס בהשעה תשלומים חדשיים שווים, החל מחודש יוני של שנת המס, בעל נכס הכלול בהסדר כאמור יהא זכאי להנחה שיקבע שר האוצר ושלא תעלה על 3% מסכום המס (סעיף 5).

7. סעיף 25 לחוק העיקרי קובע, כי מי שנמסרה לו הודעת שומה על מקרקעין חייב בתש"לום מס תוך שלושים יום מיום קבלתה. בעקבות ההוראה שבסעיף 5, שלפיה המס ישולם בשלושה תשלומים, מוצע כי אף המס על פי שומה ישולם בשלושה תשלומים כמפורט בסעיף 5, אולם אם נתקבלה הודעת השומה לאחר שחלף מועד ממועדי התשלום האמורים, ישולם ביתר מועדי התשלום, ההפרש שבין מה שהיה צריך לשלם אילו לא נתקבלה הודעת השומה לבין מה שמגיע לפיה. לגבי מי שהשיג על שומה יחולו הוראות אלה על המס שאיננו שנוי במחלוקת (סעיף 6).

8. בסעיף 26 לחוק העיקרי אין כל הוראה בדבר מועד התשלום לאחר קבלת החלטת המנהל בהשגה. מוצע, שיתרת המס תשולם תוך חמישה עשר יום מיום קבלת החלטת המנהל, ואם המשיג ערר על ההחלטה – ישלם תוך חמישה עשר יום את יתרת המס שאיננה שנויה במחלוקת (סעיף 7).

9. יתרת המס המגיעה לפי החלטת ועדת הערר – מוצע שאף היא תשולם תוך חמישה עשר יום מיום שנמסרה לבעל המקרקעין החלטת הועדה (סעיף 8).

10. בסעיף 33 (ב) לחוק העיקרי נקבע, לענין מס על ציוד ומלאי, קנס בשיעור של 1% מן המס שלא שולם לכל חמישה עשר ימים של פיגור בתשלומו. הוראה זו תראמת את ההוראות לענין קנס בפקודת מס הכנסה ומוצע, לשם אחידות, להחיל שיטת קנס זו גם על מס הרכוש על מקרקעין. לשם כך יש לבטל את ההוראה הקיימת, המחייבת באותו שיעור קנס רק לאחר תשעים יום ממועד התשלום ומגבילה את הקנס שלא יעלה בסך הכל על 20% (סעיף 9).

11. מוצע כי על יתרות המס שנישום היה צריך לשלמן ותשלומן נדחה עקב הגשת השנה תוטל ריבית של 9% לשנה, החל מיום 10 ביולי של שנת המס, ובלבד שגבוי יתרת מס בעקבות השגה לא תשולם ריבית לתקופה העולה על חצי שנה ולגבי יתרת מס בעקבות הגשת ערר לא תשולם ריבית לתקופה העולה על שנה. סעיף 33 לחוק העיקרי בדבר סמכות המנהל להקטין קנס או ריבית, יחול גם על הוראה זו (סעיפים 10 ו-11).

12. סעיף 34 לחוק העיקרי קובע עיגול סכום שוויו של נכס עד ללירה השלמה הקרובה ביותר; מוצע להחיל כלל זה על כל סכום שאדם חייב בו לפי החוק. ההוראה תועבר מן הפרק הדין בגביית המס לפרק הכולל הוראות שונות (סעיפים 10 ו-20).

13. על פי סעיף 35 לחוק העיקרי עוברים כיום לקרן פיצויים 40% ממס הרכוש הנגבה בכל שנה. כדי למנוע הצטברות יתר של כספי הקרן עקב האיחוד בגביית ארנונות הרכוש של הרשויות המקומיות ומס הרכוש, מוצע שהחל משנת המס 1968 יופרשו לקרן 40% ממס הרכוש שנגבה בשנת המס על ציוד ומלאי ו-20% ממס הרכוש על מקרקעין (סעיף 12).

14. לפי הוראות סעיף 40 לחוק העיקרי, אדם ששווי הציוד והמלאי שלו בשנת מס מסוימת אינו עולה על 3000 לירות, חייב בעדמס במס לאותה שנה, אולם פטור מהמס החל עליהם בשנה שלאחריה. הוא הדין לגבי מי שיש לו בשנת המס מקרקעין ששוויים אינו עולה על 3000 לירות. שיטה זו של חישוב הפטור מכבידה על מנגנון השומה, שכן הוא מצריך מספר כדוריות וחשובים לכל הצהרה. מוצע איפוא לקבוע, כי הפטור יינתן באותה שנה שבה שווי הנכסים כאמור אינו עולה על 3000 לירות (סעיף 13).

15. בעקבות מדיניות הממשלה לעידוד העליה, מוצע להקל על קליטת עולים חדשים שבאו לישראל אחרי יום 31.3.67 על ידי מתן פטור של שני שלישים ממס הרכוש המוטל על בנין לא רק אם הבנין הוא דירת מגוריו אלא גם אם הוא בית מלאכה, חנות או משרדו שבהם העולה עובד בדרך קבע. ההנחה תינתן בחמש השנים הראשונות לעלייתו של העולה (סעיף 14). הוראה זו לא תשלול את זכותו של מי שהיה זכאי לפטור בשל בנין מגוריו, לפי הסעיף המוחלף, לחמש שנים מגמר בנייתו של הבנין (סעיף 22).

16. כדי לעודד חיפוש נפט והפקתו בארץ, מוצע לאפשר לשר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לפטור מהמס, כולו או מקצתו, את הציוד המשמש למעשה ההפקה של נפט. הכוונה היא לפטור את הציוד משני שלישים של המס החל עליו (פטור שלפי החוק צריך להינתן בצו של שר האוצר). שליש המס שישולם על ידי בעלי הציוד מקנה ביטוח מפני פעולות איבה, שימומן מקרן הפיצויים הקיימת לפי החוק העיקרי.

הוראה זו תשולב בהוראה קיימת המעניקה פטור לגבי ציוד המשמש למעשה ההפקה של מחצבים ותבטל הגדרת מחצבים. אולם לעומת מחצבים, שהפטור עליהם ניתן רק אם הופקו מים המלח או מדרום לקו רוחב מסויים, יינתן הפטור לגבי ציוד המשמש להפקת נפט בכל מקום בארץ (סעיף 15).

17. בהתחשב בכך שבעלי נכסים מסויימים היו פטורים מארנונת רכוש אולם אינם פטורים ממס לפי החוק העיקרי, מוצע לתת לשר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, סמכות לפטור אותם מתשלום המס כולו או מקצתו (סעיף 17).

18. הוראות סעיף 54 (א) לחוק העיקרי, המתנות רישום פעולה במקרקעין בפנקסי המקרקעין בתשלום המס המגיע מבעל הנכס, יחולו גם על המס המוטל על מקרקעין המועברים בתוך שנת המס ושמועדי תשלומו לפי סעיף 20 לחוק העיקרי טרם הגיעו (סעיף 19).

19. סעיף 62 לחוק העיקרי, המעניק סמכות לשרי האוצר והפנים להורות על איחוד שומת נכסים לצורך גביית מס הרכוש לפי החוק העיקרי וארנונת הרכוש של הרשויות המקומיות, אינו דרוש יותר ומוצע לבטלו (סעיף 21).